

Міжнародний день боротьби з насильством і булінгом у закладах освіти

У 2023 році Міжнародний день боротьби з насильством і булінгом у закладах освіти відзначається 2 листопада.

Запобігання та протидія булінгу

БУЛІНГ – (від англ. bullying — залякування, цькування, задирання — різновид насильства; навмисне, що не носить характеру самозахисту і не є санкціонованим нормативно-правовими актами держави, довготривале (повторюване) фізичне чи психологічне насильство з боку індивіда чи групи, які мають певні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо) стосовно індивіда, і що відбувається переважно в організованих колективах з певною особистою метою (наприклад, бажання заслужити авторитет у бажаних осіб).

Булінг в закладі освіти – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

БУЛІНГ – ЦЕ НАСИЛЬСТВО:

- ФІЗИЧНЕ

штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних ушкоджень

- ЕКОНОМІЧНЕ

крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей

- ПСИХОЛОГІЧНЕ

принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж

- СЕКСУАЛЬНЕ

принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти

- ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАСОБІВ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ (КІБЕРБУЛІНГ)

публікація фото та відео принизливого змісту, створення несправжніх профілів, залякування та шантаж через sms-повідомлення та електронне листування, виключення із кібер-груп та блокування в соціальних мережах, «тролінг»

ОЗНАКИ БУЛІНГУ:

- повторюваність
- фізична або психічна шкода
- наявність сторін – кривдник, потерпілий, спостерігачі
- вчиняється у закладах освіти щодо дітей або вчителів

Що можна зробити, щоб зупинити прояви булінгу в середовищі здобувачів вищої освіти:

- виховувати здорові стосунки у групі;
- не залишатися байдужими;
- сприймати людину такою, яка вона є;
- розуміти, що соціальний стан, фізичні вади, расова або релігійна приналежність не є приводом для цькування;
- особистим прикладом демонструвати, що ви не підтримуєте явище булінгу;
- поважати думки та погляди інших;
- виявляти доброзичливість, милосердя, повагу до інших, поважати право кожного бути самим собою;
- виявляти готовність до примирення та визнавати свої помилки.

Куди звернутися по допомогу ?

До керівника закладу освіти

Керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень забезпечує створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від насильства та булінгу. Повідомлення про випадок булінгу (цькування) може бути подано керівнику закладу освіти в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

Відповідно до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом Міністерством освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

- невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
- повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
- скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

До складу комісії входять педагогічні (науково-педагогічні) працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

Варто наголосити, що неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 1700 гривень) або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

До Національної поліції України

Якщо вирішити ситуацію з булінгом на рівні навчального закладу не вдається – зверніться в поліцію з відповідною заявою, на підставі якої складається протокол про вчинення адміністративного правопорушення. Справа передається до суду і розглядається протягом 15 днів з дня одержання протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи.

Куди можна звернутись для отримання безоплатно консультації і роз'яснення з правових питань

ТЕЛЕФОНИ ДОВІРИ:

- Дитяча лінія **116 111** або **0 800 500 225** (з 12.00 до 16.00);
- Гаряча телефонна лінія щодо булінгу **116 000**;
- Гаряча лінія з питань запобігання насильству **116 123** або **0 800 500 335**;
- Уповноважений Верховної Ради з прав людини **0 800 50 17 20**;
- Уповноважений Президента України з прав дитини **044 255 76 76**;
- Центр надання безоплатної правової допомоги **0 800 213 103**;
- Гаряча лінія ГО «Ла Страда - Україна» (за номером **0 800 500 225** - для стаціонарного телефона, **116 111** - для мобільного)
- Національна поліція України **102**.

За булінг як і за будь-яке правопорушення передбачена відповідальність

Закон України від 18 грудня 2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» запровадив адміністративну відповідальність за булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Так, відповідно до статті 173⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення за булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, – до винної особи може бути застосоване адміністративне стягнення у вигляді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (*від 850 до 1700 гривень*) або громадські роботи від 20 до 40 годин.

За вчинення булінгу групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення законодавством передбачено накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (*від 1700 до 3400 гривень*) або громадські роботи від 40 до 60 годин.

У разі цькування малолітніми або неповнолітніми особами віком *від 14 до 16 років*, відповідальність будуть нести їх батьки або особи, які їх замінюють. До них застосовуватимуть покарання у вигляді *штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 1700 гривень) або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин*, а у випадку вчинення таких дій групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, – у вигляді *штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 1700 до 3400 гривень) або громадські роботи від 40 до 60 годин*.